

Miejsce popełnienia przestępstwa w ujęciu statystycznym

1. Uwagi wstępne

Bezpieczeństwo jest elementem przestrzeni społecznej, z którym bezustannie się spotykamy. Poczucie bezpieczeństwa stanowi bowiem jedną z najważniejszych wartości wśród większości współczesnych społeczeństw. Bezpieczeństwo, w najprostszym ujęciu, jest to stan, w którym nie funkcjonują zagrożenia². W rzeczywistości wypracowanie stanu, w którym nie istnieją jakiegokolwiek zagrożenia, jest niemożliwe. Bezpieczeństwo odnosi się do każdej sfery życia, zarówno prywatnej, jak i publicznej, przez co trudno jest kontrolować jego poziom i zapewnić jego pełne poczucie wśród obywateli.

Bezpieczeństwo jest niezwykle istotną potrzebą społeczną. Człowiek, aby czuć się pewnie i swobodnie, musi funkcjonować w przekonaniu, iż nie stanie mu się krzywda. Z uwagi na to, że bezpieczeństwo jest ściśle powiązane z każdą sferą życia społecznego, można wyróżnić kilka rodzajów jego zagrożeń, m.in. zagrożenia według kryterium źródła ich pochodzenia, skutków wystąpienia czy miejsca wystąpienia³.

Zagrożenia bezpieczeństwa wyróżnione według kryterium miejsca ich występowania dzielą się na zagrożenia zewnętrzne oraz wewnętrzne. Zagrożenia, z którymi codziennie mamy bezpośrednią styczność, stanowią zagrożenia o charakterze wewnętrznym, naruszające porządek i bezpieczeństwo wewnątrz państwa. Walka z zagrożeniami wewnętrznymi i pielęgnowanie bezpieczeństwa wewnętrznego może przybierać różne postaci, od działań prawotwórczych, przez inicjatywy społeczne, aż po czynności instytucji państwowych. Sytuacje, kiedy nasze bezpieczeństwo staje się zagrożone, są trudne do przewidzenia oraz pojawiają się w przeróżnych miejscach i okolicznościach. Walka z zagrożeniami może jednak stać się

1 Uniwersytet w Białymstoku.

2 K. Żukrowska, *Pojęcie bezpieczeństwa i jego ewolucja*, [w:] K. Żukrowska, M. Gracik (red.), *Bezpieczeństwo międzynarodowe: teoria i praktyka*, Warszawa 2006, s. 21.

3 R. Jakubczak, *Obrona narodowa w tworzeniu bezpieczeństwa III RP*, Warszawa 2003, załącznik 5 według K. Przeworskiego.

łatwiejsza, jeśli z uwagą przeanalizujemy, gdzie dochodzi do naruszania bezpieczeństwa wewnętrznego. Określenie najczęstszych miejsc, w których przedmiotem zamachu jest bezpieczeństwo, umożliwi wyodróżnienie przestrzeni terytorialnej, w której podstawowa potrzeba poczucia bezpieczeństwa jest zaspokajana w mniej lub bardziej pełny sposób. Posłużyć temu może analiza miejsca z punktu widzenia popełniania przestępstwa.

Kompletowanie informacji o miejscach popełniania przestępstwa stanowi jedną z form przeciwdziałania oraz zapobiegania zagrożeniom bezpieczeństwa wewnętrznego państwa oraz umożliwi bezpośrednie wskazanie społeczeństwu, gdzie jego dobra są najbardziej narażone na naruszenie. W celu właściwej ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, organy państwowe, służby stojące na straży przestrzegania prawa oraz wymiar sprawiedliwości zbierają wiadomości o tym, gdzie najczęściej popełniane są przestępstwa. Informacje tego rodzaju są następnie przekazywane społeczeństwu, dzięki czemu świadomość istniejących zagrożeń wzrasta, co w konsekwencji daje nam większe możliwości, aby zaspokoić potrzebę poczucia bezpieczeństwa. Właściwe realizowanie tego rodzaju zadania jest możliwe m.in. dzięki sprecyzowaniu w prawie karnym pojęcia miejsca popełnienia przestępstwa.

2. Definicja miejsca popełnienia przestępstwa

W oparciu o art. 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny (Dz.U. z 1997 r. Nr 88, poz. 553) można wyróżnić czas i miejsce popełnienia czynu zabronionego. Zgodnie z treścią powyżej nadmienionego artykułu, miejsce popełnienia czynu zabronionego znajduje się tam, gdzie sprawca działał lub gdzie zaniechał działania, do którego był obowiązany, albo skutek stanowiący zamię czynu zabronionego nastąpił lub według zamiaru sprawcy skutek ten miał nastąpić. Wskazane uregulowanie nosi nazwę zasady wielomiejscowości, której konsekwencją może być sytuacja, gdy jeden i ten sam czyn zabroniony zostaje popełniony w kilku miejscach, np. gdy sprawca przestępstwa działał w jednym miejscu, natomiast skutek osiągnął w całkowicie innym⁴.

3. Statystyka policyjna i wymiaru sprawiedliwości

W obliczu zaistnienia najdrobniejszej sytuacji niezgodnej z prawem, to właśnie wśród funkcjonariuszy Policji szukamy pomocy i przekazujemy im wiadomości o niebezpiecznych okolicznościach, z jakimi się stykamy. Wskutek tego, podstawo-

4 J. Giezek, *Komentarz do art. 6 Kodeksu karnego*, [w:] N. Kłaczyńska, G. Łabuda, J. Giezek (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, Warszawa 2012, Lex nr 125500.

we źródło informacji o miejscu popełnienia przestępstwa stanowi statystyka policyjna.

Statystyka policyjna pełni też jedno z ważniejszych źródeł wiadomości dla statystyk wymiaru sprawiedliwości, które są prezentowane w Rocznikach Statystycznych Województw. Skompletowane tam informacje dotyczą danych statystycznych o przestępstwach stwierdzonych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych, na podstawie systemu statystyki kryminalnej Komendy Głównej Policji, prowadzonej przy współpracy z Ministerstwem Sprawiedliwości, oraz o orzeczeniach sądów powszechnych, na podstawie statystyki prowadzonej przez Ministerstwo Sprawiedliwości⁵. Ponadto informacje niezbędne do stworzenia statystyk zostały opracowane na podstawie przestępstw zarejestrowanych przez Policyjny System Statystyki Przestępczości „Temida” i uwzględniają miejsce ich popełnienia.

W statystykach policyjnych i wymiaru sprawiedliwości, jako podstawową jednostkę statystyczną wykorzystuje się przestępstwo stwierdzone, czyli zdarzenie, które w wyniku zakończonego postępowania przygotowawczego, zakwalifikowano jako przestępstwo⁶.

4. Miejsce popełnienia przestępstwa na mapie województw

Na podstawie danych z Roczników Statystycznych Województw, możliwe jest wskazanie obszarów, na których dochodzi do koncentracji przestępczości, jak również miejsc, gdzie skala przestępczości jest stosunkowo niewielka. Analiza danych z perspektywy podziału badanego obszaru na województwa umożliwia pozyskanie informacji o przestępczości w naszych środowiskach zamieszkania.

Badanie przestrzenne rozkładu przestępstw stwierdzonych na obszarze szesnastu województw w Polsce, ograniczono do trzech rodzajów przestępstw. Rozwiązanie takie narzucone zostało niejako w statystykach policyjnych, gdzie wskazano miejsca popełnienia czynu zabronionego w odniesieniu do przestępstw przeciwko mieniu, życiu i zdrowiu oraz wolności seksualnej i obyczajności. W celu zachowania spójności i jednolitości, również w przypadku analizy danych wymiaru sprawiedliwości, ograniczono się do wskazanych rodzajów przestępstw.

Najwcześniej wykorzystanym Rocznikiem Statystycznym Województw jest rocznik z 2010 roku i przedstawia on wiadomości o przestępstwach stwierdzonych w 2009 roku. Dane odnoszące się do tego okresu wskazują, że w Polsce odnotowano wówczas popełnienie 1 129 577 przestępstw.

5 Rocznik Statystyczny Województw 2013, s. 223, <http://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna/roczniki-statystyczne/> (21.04.2014).

6 A. Siemaszko, *Atlas przestępczości w Polsce 4*, Warszawa 2009, s. 11.

Województwem, w którym miało miejsce najwięcej przestępstw w 2009 roku, było województwo śląskie. Popołniono tam aż 157 522 przestępstwa (14% wszystkich czynów zabronionych w skali całej Polski). Kolejnym najbardziej liczebnym pod względem przestępczości województwem było mazowieckie, gdzie zarejestrowano 145 274 przestępstwa na przestrzeni 2009 roku (stanowiło to 13% czynów zabronionych stwierdzonych w skali całego kraju). Trzecim województwem, w którym stwierdzono najwięcej przestępstw, było województwo dolnośląskie. Na tym obszarze doszło do 109 336 przestępstw (9,5% ogólnopolskiej liczby przestępstw). Powyższe dane pokazują, że obszar Polski południowo-wschodniej był w 2009 roku najmniej bezpiecznym terenem i doszło tam do największej liczby przestępstw, również Mazowsze nie stanowiło bezpiecznego obszaru.

W pozostałych województwach miały miejsce: w wielkopolskim 97 703 przestępstwa stwierdzone (8,5% przestępstw w skali całego kraju), w pomorskim 90 751 (8%), w małopolskim 88 216 (7,8%), w łódzkim 71 104 (6,2%), w kujawsko-pomorskim 58 572 (5%), w zachodniopomorskim 58 358 (5%), w lubelskim 48 307 (4%), w warmińsko-mazurskim 38 841 (3,5%), w podkarpackim 38 702 (3,4%), w lubuskim 37 395 (3,3%).

Trzy ostatnie województwa pod względem liczby popełnionych przestępstw to są województwa świętokrzyskie, opolskie oraz podlaskie. W pierwszym z nich liczba przestępstw wynosiła 35 619 (3% stwierdzonych popełnionych czynów zabronionych w skali całej Polski). W województwie opolskim doszło w tamtym okresie do 28 058 przestępstw (2,5% na obszarze całego kraju). Województwo podlaskie pod względem liczby popełnionych przestępstw osiągnęło wynik najniższy, ponieważ przez okres 2009 roku na tym terenie przestępstw popełniono zaledwie 25 819 (2% przestępstw ogółem popełnionych na obszarze naszego państwa). Sytuacja taka pozwala stwierdzić, że wówczas najbezpieczniejszy obszar w Polsce stanowiło Podlasie.

W 2011 roku w Roczniku Statystycznym Województw zaprezentowano statystyki związane z przestępczością, jaka miała miejsce w 2010 roku. Przestępstw stwierdzonych w 2010 roku było więcej niż w 2009 roku, gdyż liczba ta wynosiła 1 138 523.

W 2010 roku niezmiennie najwięcej przestępstw stwierdzonych miało miejsce w województwie śląskim – ich liczba wynosiła 169 024 (w skali kraju liczba ta stanowiła 15% wszystkich przestępstw). W województwie mazowieckim liczba przestępstw wyniosła 140 040 (12% wszystkich zaistniałych w Polsce). Wynik ten sprawił, że Mazowsze było drugie pod względem popełniania największej liczby przestępstw. Również województwo dolnośląskie obroniło swoją pozycję trzeciego miejsca pod względem liczebności popełnionych przestępstw – liczba przestępstw wynosiła 114 342 (10% przestępstw w skali krajowej).

Województwami, w których kolejno popełniono od największej do najmniejszej liczby przestępstw w 2010 roku, były: wielkopolskie (doszło tam do 96 929 przestępstw stwierdzonych, 8,5% przestępstw w skali całego kraju), małopolskie (94 302 – 8,2%), pomorskie (81 849 – 7%), łódzkie (74 725 – 6,5%), zachodniopomorskie (60 957 – 5,3%), kujawsko-pomorskie (56 164 – 4,9%), lubelskie (47 783 – 4,1%), lubuskie (39 230 – 3,5%), warmińsko-mazurskie (37 666 – 3,2%) oraz podkarpackie (36 885 – 3%).

Trzema województwami, w których miało miejsce najmniej przestępstw, były te same województwa, co w roku poprzednim, czyli świętokrzyskie, opolskie i podlaskie. W świętokrzyskim doszło do popełnienia 33 382 przestępstw (2,9% wszystkich stwierdzonych przez organy ścigania czynów zabronionych w skali całej Polski). Na Opolszczyźnie miało miejsce w 2010 roku 30 575 przestępstw stwierdzonych (2,5% przestępstw stwierdzonych w kraju). Obszarem, gdzie ponownie było najmniej przestępstw stwierdzonych przez Policję i prokuraturę, było województwo podlaskie. Zdarzyło się tam 24 670 przestępstw (co dało zaledwie 2% przestępstw, do jakich doszło w obrębie Polski).

W Roczniku Statystycznym Województw z 2012 roku wskazano, że w 2011 roku miały miejsce 1 159 554 przestępstwa stwierdzone. Liczba ta jest o ponad 20 000 większa od liczby przestępstw stwierdzonych w 2010 roku, co pozwala stwierdzić, że poziom przestępczości w Polsce ulegał stopniowemu wzrostowi.

Po raz kolejny najwięcej przestępstw popełniono w województwie śląskim. W 2011 roku Policja oraz prokuratura ustaliły, że zaistniały tam 172 073 przestępstwa stwierdzone (15% wszystkich przestępstw w kraju). Drugim województwem, w którym doszło do popełnienia największej liczby przestępstw, było województwo mazowieckie. Stwierdzono na tym terenie 142 551 przestępstw (12,3% ogólnokrajowej liczby przestępstw). Kolejno najliczniej popełniano przestępstwa w województwie dolnośląskim, gdzie liczba przestępstw osiągnęła poziom 113 332 (9,8% w skali całego kraju).

Terenami, na których popełniono znaczną liczbę przestępstw w 2011 roku, w kolejności od najbardziej do najmniej licznych pod tym względem obszarów, były województwa: wielkopolskie (stwierdzonych przestępstw było 101 372, co stanowi 8,7% przestępstw w skali całej Polski), małopolskie (98 443 – 8,5%), pomorskie (744 488 – 6,5%), łódzkie (73 919 – 6,4%), zachodniopomorskie (62 463 – 5,3%), kujawsko-pomorskie (59 130 – 5%), lubelskie (51 471 – 4,5%), lubuskie (41 065 – 3,5%), warmińsko-mazurskie (39 193 – 3,3%) i podkarpackie (38 790 – 3,3%).

Najmniej przestępstw w 2011 roku popełniano, niezmiennie w województwach świętokrzyskim, opolskim i podlaskim. W województwie świętokrzyskim popełniono 34 321 przestępstw (3% ogólnokrajowej liczby przestępstw stwierdzonych). Na terenie województwa opolskiego doszło do popełnienia 31 355 przestępstw (2,7% popełnionych czynów zabronionych w skali całej Polski). Kolejny raz

województwo podlaskie odnotowało najniższą liczbę popełnionych przestępstw. W 2011 roku doszło do popełnienia na tym terenie 25 588 przestępstw (2% wszystkich przestępstw popełnionych w granicach naszego państwa).

Wymiar sprawiedliwości, w Roczniku Statystycznym Województw z 2013 roku, wskazał, że przestępstw stwierdzonych w 2012 roku było 1 119 803. Wciąż więcej przestępczości było obecnej w miastach.

Identycznie jak w latach poprzednich, najczęściej przestępstw zdarzyło się w województwach śląskim, mazowieckim i dolnośląskim. Na obszarze województwa śląskiego liczba przestępstw była najwyższa i wynosiła 167 573 (w skali kraju stanowiło 15% przestępstw stwierdzonych). W województwie mazowieckim miało miejsce 142 841 przestępstw (12,5% w odniesieniu do terenu całej Polski). Na obszarze województwa dolnośląskiego popełniono 115 116 przestępstw (10% w skali ogólnokrajowej).

Przestępstw popełnionych na przestrzeni 2012 roku, kolejno najczęściej miało miejsce w województwach: małopolskim (96 920 przestępstw stwierdzonych, czyli 8,6% przestępstw w skali całego kraju), wielkopolskim (96 007 – 8,5%), łódzkim (68 463 – 6,1%), pomorskim (63 292 – 5,6%), kujawsko-pomorskim (60 745 – 5,5%), zachodniopomorskim (58 970 – 5,2%), lubelskim (48 921 – 4,3%), lubuskim (38 692 – 3,5%), podkarpackim (38 152 – 3,4%) i warmińsko-mazurskim (372 375 – 3,3%).

Najmniejszą liczebność przestępstw stwierdzonych osiągnęły niezmiennie województwa podlaskie, opolskie i świętokrzyskie. W świętokrzyskim odnotowano popełnienie 31 691 czynów zabronionych (2,8% wszystkich przestępstw, do jakich doszło w Polsce w 2012 roku). Województwo opolskie odnotowało nieco mniej przestępstw na swoim terenie, bo ich liczba osiągnęła 29 909 (2,5% w ujęciu ogólnokrajowym). Kolejny już raz okazało się również, że w województwie podlaskim jest najmniej popełnianych czynów zabronionych. Na Podlasiu w 2012 roku doszło do popełnienia 25 135 przestępstw, co stanowiło zaledwie 2,2% na tle całej Polski.

5. Wybrane miejsca popełnienia przestępstwa

W statystykach policyjnych wskazano konkretne miejsca, w których najczęściej dochodzi do popełnienia przestępstwa. Policja skupiła się na trzech rodzajach przestępstw: przeciwko życiu i zdrowiu, przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przeciwko mieniu. Wśród przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, przedmiotem obserwacji są przede wszystkim zabójstwo, uszczerbek na zdrowiu oraz bójka lub pobicie. W przypadku przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, brane pod uwagę jest miejsce, gdzie dochodzi do zgwałcenia. Wskazując nato-

miast miejsce popełnienia przestępstw przeciwko mieniu, analizowane są kradzież cudzej rzeczy, kradzież z włamaniem i rozbój.

Pomimo powyżej opisanego zawężenia danych statystycznych do trzech rodzajów przestępstw, informacje prezentowane przez Policję pozwalają stworzyć mapę miejsc, gdzie najczęściej dochodzi do zachowań przestępczych. Policja od 2005 roku, w udostępnianych statystykach, stosuje ujednoczoną listę wybranych miejsc popełnienia przestępstwa zgodnie z ich najczęstszym występowaniem. Należą do nich: budynek samodzielny, budynek wielorodzinny, dom letni wypoczynkowy, hotel, zajazd, hotel pracowniczy, kemping, pole namiotowe, centrum handlowe, magazyn, hurtownia, skład, zakład usługowy, restauracja, bar, pub, sklep, butik oraz pociąg.

6. Gdzie najczęściej popełniane są przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu?

Statystyki policyjne, wyróżniając przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, obejmują przestępstwo zabójstwa, spowodowania uszczerbku na zdrowiu oraz bójki lub pobicia. Na przestrzeni okresu od 2005 do 2010 roku najczęściej do zabójstwa dochodziło w budynkach samodzielnych, budynkach wielorodzinnych, letnich domach wypoczynkowych oraz restauracjach. W przypadku przestępstwa spowodowania uszczerbku na zdrowiu, najczęstszymi miejscami popełnienia tego czynu zabronionego były budynek wielorodzinny, budynek samodzielny, restauracja oraz sklep. Do bójki lub pobicia najczęściej dochodziło w tych samych miejscach, co w przypadku spowodowania uszczerbku na zdrowiu.

Tabela 1. Miejsca popełnienia przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu⁷

Rok	Miejsce	Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu		
		Zabójstwo	Uszczerbek na zdrowiu	Bójka lub pobicie
2005	Budynek wielorodzinny	335	2290	881
	Budynek samodzielny	155	1126	399
	Letni dom wypoczynkowy	12	18	16
	Restauracja, bar, pub	19	891	960
	Sklep, butik	1	91	77

7 <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/miejsca-popelniania-pr> (21.04.2014).

2006	Budynek wielorodzinny	356	2255	865
	Budynek samodzielny	165	1101	355
	Letni dom wypoczynkowy	5	19	9
	Restauracja, bar, pub	14	808	883
	Sklep, butik	2	96	60
2007	Budynek wielorodzinny	343	2042	799
	Budynek samodzielny	155	976	309
	Letni dom wypoczynkowy	13	41	19
	Restauracja, bar, pub	13	823	839
	Sklep, butik	6	96	67
2008	Budynek wielorodzinny	323	1998	813
	Budynek samodzielny	152	985	320
	Letni dom wypoczynkowy	10	30	13
	Restauracja, bar, pub	16	801	858
	Sklep, butik	4	87	46
2009	Budynek wielorodzinny	326	1978	721
	Budynek samodzielny	157	1001	311
	Letni dom wypoczynkowy	10	21	20
	Restauracja, bar, pub	16	785	740
	Sklep, butik	2	97	52
2010	Budynek wielorodzinny	289	2134	708
	Budynek samodzielny	149	1072	336
	Letni dom wypoczynkowy	2	12	12
	Restauracja, bar, pub	10	680	594
	Sklep, butik	7	105	56

Tabela powyższa, przedstawiająca najczęstsze miejsca popełniania przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, nie pozostawia wątpliwości, iż najczęściej zabójstw, uszczerbków na zdrowiu oraz bójek lub pobic ma miejsce w budynkach wielorodzinnych, czyli budynkach przeznaczonych do mieszkania zawierających 2 lub więcej mieszkań⁸. Obiekty takie zamieszkiwane są przez duże zgrupowanie osób, czego naturalną konsekwencją jest także wzrost liczby popełnianych przestępstw danej

8 Wyrok NSA z dn. 27.10.2009 r., II OSK 1601/08, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

kategorii (tam, gdzie jest dużo ludzi, bardziej prawdopodobne jest zaistnienie przestępnego zachowania).

7. Gdzie popełnione są przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności?

W statystykach policyjnych, wśród przestępstw przeciwko wolności seksualnej oraz obyczajności skupiono się na przestępstwie zgwałcenia.

Tabela 2. Miejsca popełnienia przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności⁹

Rok	Miejsce	Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności
		Zgwałcenie
2005	Budynek wielorodzinny	569
	Budynek samodzielny	348
	Letni dom wypoczynkowy	4
	Restauracja, bar, pub	16
	Sklep, butik	3
2006	Budynek wielorodzinny	605
	Budynek samodzielny	352
	Letni dom wypoczynkowy	18
	Restauracja, bar, pub	15
	Sklep, butik	4
2007	Budynek wielorodzinny	577
	Budynek samodzielny	307
	Letni dom wypoczynkowy	8
	Restauracja, bar, pub	13
	Sklep, butik	9
2008	Budynek wielorodzinny	451
	Budynek samodzielny	280
	Letni dom wypoczynkowy	8
	Restauracja, bar, pub	12
	Sklep, butik	4

9 <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/miejsca-popolniania-pr> (21.04.2014).

2009	Budynek wielorodzinny	432
	Budynek samodzielny	308
	Letni dom wypoczynkowy	9
	Restauracja, bar, pub	7
	Sklep, butik	5
2010	Budynek wielorodzinny	573
	Budynek samodzielny	239
	Letni dom wypoczynkowy	9
	Restauracja, bar, pub	10
	Sklep, butik	3

Ponownie dostrzec można, że najczęstszym miejscem popełnienia przestępstwa jest budynek wielorodzinny. Do ogromnej części zgwałceń dochodzi w obrębie najbliższego otoczenia ofiary, mieszkania, bloku, na klatce schodowej, a nawet w windzie. Często powodem tego jest znajomość otoczenia przez sprawcę, wiedza o trybie życia ofiary, kiedy znajduje się ona w zasięgu oprawcy. Drugim miejscem, gdzie często jest popełniany omawiany czyn zabroniony, jest budynek samodzielny. Tego rodzaju miejsce, odseparowane od innych budynków, daje sprawcy świadomość, że jest małe prawdopodobieństwo, iż zostanie złapany podczas popełniania przestępstwa, oraz mniej możliwe jest udzielenie pomocy ofierze ze strony obcych, przypadkowych osób.

8. Gdzie popełniane są przestępstwa przeciwko mieniu?

Najczęstszymi przestępstwami, z jakimi Policja spotyka się w swojej praktyce, są przestępstwa przeciwko mieniu. Statystyka policyjna, wśród przestępstw przeciwko mieniu, skupia się na kradzieży rzeczy cudzej, kradzieży z włamaniem i rozboju. W przypadku tych czynów zabronionych, miejsc, gdzie najczęściej dochodzi do popełnienia przestępstwa, jest o jedno więcej niż w przypadku przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu oraz przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Miejsca popełniania przestępstw przeciwko mieniu¹⁰

Rok	Miejsce	Przestępstwa przeciwko mieniu		
		Kradzież cudzej rzeczy	Kradzież z włamaniem	Rozbój
2005	Budynek wielorodzinny	23076	18032	2571
	Budynek samodzielny	10759	15163	1095
	Letni dom wypoczynkowy	965	7265	8
	Centrum handlowe	10472	1289	204
	Restauracja, bar, pub	13715	2894	488
	Sklep, butik	10372	12489	858
2006	Budynek wielorodzinny	21536	14216	2311
	Budynek samodzielny	9829	12305	830
	Letni dom wypoczynkowy	1120	5485	33
	Centrum handlowe	11568	1034	194
	Restauracja, bar, pub	12383	2753	350
	Sklep, butik	9851	9306	789
2007	Budynek wielorodzinny	19040	12418	1880
	Budynek samodzielny	9688	10630	729
	Letni dom wypoczynkowy	918	4110	23
	Centrum handlowe	11483	1123	219
	Restauracja, bar, pub	11131	2794	251
	Sklep, butik	8848	7121	527
2008	Budynek wielorodzinny	17159	11279	1736
	Budynek samodzielny	8887	9613	580
	Letni dom wypoczynkowy	752	3595	21
	Centrum handlowe	12023	830	203
	Restauracja, bar, pub	10430	3115	248
	Sklep, butik	8641	6338	614

10 Ibidem.

2009	Budynek wielorodzinny	18300	11590	1989
	Budynek samodzielny	9362	10604	682
	Letni dom wypoczynkowy	788	3518	16
	Centrum handlowe	13679	924	233
	Restauracja, bar, pub	9394	4367	265
	Sklep, butik	9793	7996	880
2010	Budynek wielorodzinny	20617	12903	1768
	Budynek samodzielny	10456	11220	683
	Letni dom wypoczynkowy	872	3637	9
	Centrum handlowe	14364	1033	315
	Restauracja, bar, pub	8547	3099	210
	Sklep, butik	9609	8229	1072

W powyższym zestawieniu miejsc, gdzie popełniane są przestępstwa przeciwko mieniu, dodatkowo wyróżniono również centrum handlowe. Jest to skupisko szerokiej gamy produktów i dóbr, za które niektórzy nie są w stanie zapłacić wskazanej ceny i dlatego podejmują się kradzieży. Podobnie dzieje się w sklepach, butikach, restauracjach. Należy zauważyć, iż także w przypadku tej kategorii przestępstw, miejscem dominującym, gdzie są one popełniane, jest budynek wielorodzinny.

9. Podsumowanie

Miejsce popełnienia przestępstwa może stanowić zmienną okoliczności czynu zabronionego, czy jego wyróżnienie może polegać na szerokim określeniu miejsca, np. terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, bądź wąskim, np. budynek samodzielny lub wielorodzinny, centrum handlowe czy restauracja¹¹. Z perspektywy geografii kryminalnej, najwięcej przestępstw popełnia się w województwach śląskim, mazowieckim oraz dolnośląskim, natomiast najmniej w świętokrzyskim, opolskim oraz podlaskim. Nie świadczy to jednak o odmiennej mentalności społeczeństwa na Podlasiu i na Śląsku, lecz stanowi konsekwencję tego, iż teren województwa śląskiego to najliczniej zaludniony obszar na mapie naszego kraju, zaś w województwie podlaskim gęstość zaludnienia jest jedną z najmniej licznych w skali całej Polski.

Niezależnie od rodzaju popełnianego przestępstwa, statystyki jednoznacznie wskazują, iż najczęstszym miejscem popełnienia czynu zabronionego jest bu-

11 A.R. Stefański, *Miejsce popełnienia przestępstwa. Problemy materialno-karne i procesowe*, [w:] A. Błachnio-Parzych, J. Jakubowska-Hara, J. Kosonoga, H. Kuczyńska (red.), *Problemy wymiaru sprawiedliwości karnej. Księga jubileuszowa Profesora Jana Skupińskiego*, Warszawa 2013, s. 521.

dynek wielorodzinny, co jest m.in. konsekwencją dużego nagromadzenia ludzi w tym miejscu. Ponadto mieszkańcy budynków wielorodzinnych, będący zamknięci w swoich prywatnych domach, nabierają przekonania, iż domowe poczucie bezpieczeństwa jest równoznaczne z nieograniczoną samowolą, która daje sprawcy poczucie bezkarności i pewność braku interwencji ze strony obcych osób.

Również w budynkach samodzielnych popełniane są często przestępstwa przeciwko mieniu. Drogocenne przedmioty (telewizory, komputery, biżuteria) znajdujące się w samodzielnych domach, stanowią atrakcyjny łup dla sprawców kradzieży, włamań czy rozbojów. Niebezpiecznymi miejscami są także restauracje, puby, bary oraz letniskowe domy wypoczynkowe, gdzie popełnianie przestępstw jest niejednokrotnie wynikiem wcześniejszego spożywania alkoholu.

Literatura

- Giezek J., *Komentarz do art. 6 Kodeksu karnego*, [w:] N. Kłaczyńska, G. Łabuda, J. Giezek (red.), *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, Warszawa 2012, Lex nr 125500.
- Siemaszko A., *Atlas przestępczości w Polsce 4*, Warszawa 2009.
- Stefański A.R., *Miejsce popełnienia przestępstwa. Problemy materialno-karne i procesowe*, [w:] A. Błachnio-Parzych, J. Jakubowska-Hara, J. Kosonoga, H. Kuczyńska (red.), *Problemy wymiaru sprawiedliwości karnej. Księga jubileuszowa Profesora Jana Skupińskiego*, Warszawa 2013.

Orzecznictwo

Wyrok NSA z dn. 27.10.2009 r., II OSK 1601/08, Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych.

Źródła internetowe

- <http://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna/roczniki-statystyczne> – Roczники Statystyczne Województw.
- <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/miejsca-popełnienia-pr> – Statystyki Policyjne.